

E-post: debutt@klassekampen.noKRONIKK
& DEBATTHva skjer
med byen
vår?NASJONAL-
MUSEET

Odd Gunnar Skagestad

Det går en farsott over Oslo by. En epidemi truer med å skamfere hovedstadens ansikt. De få monumentalbygningene som har minnet oss om at vi engang var en kulturnasjon, står for fall. I stedet skal det komme en serie historieløse nybygg, samlet i klynger nede ved vannkanten. Slik skal minnene om vår fortid legges i grus, slik skal sporene etter historiens dramaturgi slettes, i kulturens navn.

Fortellingen om Nasjonalmuseet er en skrekkehistorie om hvordan det kan gå når uforstand, jåleri og maktbrynde – under dekke av et tynt kulturelt alibi – tar overhånd. Helt fra stiftelsen for seks år siden har fusjonsmonsteret «Nasjonalmuseet for kunst, arkitektur og design» vært en sammenhengende skandaleføljertong – et prosjekt som ikke har hatt noe annet kjent formål enn å rasere eksisterende livskraftige og tradisjonsrike kulturinstitusjoner.

Spørsmålet har vært stilt om hva vi egentlig skal med Nasjonalmuseet? Den debatten har våre myndigheter ikke villet ta. Til gjengjeld har øvrighetene, med kulturminister Giske i spissen, gått høyt ut på banen i en annen debatt – spørsmålet om museets lokalisering. Her har budskapet vært klinkende klart: Nasjonalmuseet skal til Vestbanen, og noen omkamp skal vi ikke ha noe av!

Gjennomføring av store, skjellsettende politiske prosjekter medfører stundom «collateral damage», som det heter på militærspråket. Man kan jo ikke lage omelett uten å knuse egg? Og knusing skal det bli, fanden spare! Blant annet forlyder det at også «de gamle vestbanebygningene» trolig må rives for å skaffe plass til Nasjonalmuseet.

Helt siden den gamle jernbanestasjonen ble nedlagt på slutten av 1980-tallet har utbyggingskåte liebhavere lansert stadig nye prosjekter med formål å rasere den gjenværende bygningsmassen og fylle igjen sporområdet med nybygg for å huse eksisterende men angivelig hjem- og rotløse kulturinstitusjoner. Siden mai i fjor har kulturministeren frontet planen om å la Nasjonalmuseet få etablere seg på tomten. Tanken er visstnok at her skal det oppføres noen skikkelig prangende signalbygg, som det heter i tidsriktig kulturterminologi. Når en slik tanke først er tenkt, er det nærliggende at man også ønsker å kvitte seg med de gamle stasjonsbygningene. Disse vil jo ellers både ta plass og ligge der som en ubehagelig påminnelse om en fortid som vi ikke lenger gidder å vedkjenne oss.

Vestbanen er fredet, og ikke uten grunn. Disse trauste bygningene – trygt selvbevisste men likevel uten snev av påtrengende arroganse – utgjør den eneste lille gjenværende rest av det som en gang var bydelen Pipervika, og er samtidig et monument over en skjellsettende epoke i norsk samferdselshistorie.

At rivings- og utbyggingskåtskapen delvis er motivert av økonomiske hensyn, er i og for seg legitimt. Dette er likevel ikke noe man må gjøre. Når byen i tidligere tider – hvor kommuneøkonomien kunne være trang nok – hadde råd til å unnlate å be bygge Frognerparken, Stensparken, St. Hanshaugen og Tøyenparken, var dette valg som vi neppe bør beklage i dag.

Ibsens tragiske dramafigur byggmester Solness måtte til slutt stille seg spørsmålet om hvorfor i all verden han hadde gjennomført sitt tvilsomme byggeprosjekt. La oss slippe å gå i samme fellen. La oss også minnes fjellvettregel nr. 8: «Vend i tide, det er ingen skam å snu.» Det er faktisk ikke for sent å legge utbyggingsplanene på is.

Odd Gunnar Skagestad
oguns@broadpark.no

KLASSEKAMPEN

A-avis

Onsdag 6. mai 2009. Nummer 103. Uke 19. Årgang 41. Løssalg: 20 kroner